

שביעי

עיתון לציבור הדתי

גליון מס' 128 | י"ז אלול התשע"ד | 12.09.14

אברהם פריד בראיון ל'שביעי':
"להפסיק לפחד מאומות העולם"

עמ' 14

אזרות

אחרי מלחמה

הרב נתנאל אלישיב, מרבני המכינה בעלי,
מספר על ההתמודדות במכינה הקדם-צבאית
במבצע צוק איתן ועל תלמידו האהוב הדר גולדין ז"ל
שהזכיר לו את חברו הטוב רועי קליין ז"ל,
מדוע למרות הכול ניצחנו בגדול
ולמה הגיע הזמן שהעיתונאי נחום ברנע וחבריו
יפסיקו לפחד מתלמידיו

עמ' 20

לפלשתינאים נמאס
מהשמאל הקיצוני

עמ' 10

זמביש, וינטר, אופנהיימר ותפוס ת'יהודי
תמר אסרף עונה על פרויקט השות

עמ' 18

להשתלט על הצבא? בסך הכל רוצים להיכנס מתחת לאלונקה

עם סיום המבצע בעזה והכניסה לימי הרחמים והסליחות, שוחחנו עם הרב נתנאל אלישיב, מרבני מכינת 'בני דוד' בעלי, על תוצאות מבצע 'צוק איתן', על ההתמודדות המרשימה של החברה הישראלית, על התלמידים שלחמו במערכה ועל תלמידו האהוב, הדר גולדין הי"ד, שלא חזר משדה הקרב. וגם, מדוע לדבריו הגיע הזמן שהעיתונאי נחום ברנע יפסיק לפחד מהקצינים של עלי

ישי פרידמן

זמן אלול

נפתח במכינת עלי. בית המדרש מלא, התלמידים רכונים על ספרי הלימוד. חודש אלול נותן את אותותיו בהיכל. מי שייכנס בשערי בית המדרש יתקשה להבחין בסימני הטלטלה שעברה המכינה, הצוות החינוכי והתלמידיים, במהלך מבצע 'צוק איתן'. אבל אנשי עלי, כמי שנמצאים תמיד בעתות מלחמה, מה מתחת לאלונקה, אכן חוו אובדן קשה. שניים מבוגרי המכינה, הדר גולדין וצביקה קפלן, נפלו במהלך הקרבות בעזה, ובנוסף אליהם מספר בוגרים נפצעו, חלקם קשה מאוד. כל זה מגיע בעקבות מבצע אחר, 'שובו אחים', שהסתיים עם מציאת גופו תיהם של שלושת הנערים החטופים. אחד מהם, אייל יפרה, למד במכינה במשך רוב השנה שעברה.

הרב נתנאל אלישיב, מרבני המכינה, חווה עם תלמידיו את החרדה לשלומם של אייל במהלך החיפושים, ואת ההתמודדות עם התוצאה הקשה. הוא גם היה רבו של הדר גולדין ז"ל בתקופה שבה למד במכינה, וליווה אותו גם במהלך שירותו הצבאי.

"הדר בא לעלי במידה רבה בעקבות 'מלחמת לבנון השנייה' ובעקבות דמות ספציפית - רועי קליין ז"ל". מספר הרב אלישיב, "אני נוהג לסכם בכתב את שיחת ההכרות שאני עורך עם כל תלמיד חדש שמגיע אליי לכיתה, וכשפתחתי לפני שבוע את הטופס של הדר, ראיתי שכי ששאלתי אותו מה הביא אותו אלינו, הוא

הסביר שאמנם היו לו בהתחלה מחשבות ללכת ישר לצבא, אבל במהלך 'מלחמת לבנון השנייה' הוא התעורר לכך שאם הוא רוצה לעשות משהו רציני מבחינה אידיאליסטית, עליו להתחזק לפני כן מבחינה רוחנית. הוא גם ציין במפורש שהוא שמע על דמותו של רועי קליין וזה השפיע עליו. לצערי, הדר נפל, אבל כשם שהוא הושפע מדמותו של רועי קליין, כך אחרים יושפעו מהדר עצמו, הם יביטו על מידותיו ומשהו בתוכם ישתנה לטובה".

◀ וכשיסתכלו על 'צוק איתן', מה אנשים יראו?

"יש להפריד בין הכאב האישי על החללים לבין ניתוח המערכה באופן כללי. הכאב האישי הוא גדול מאוד. אני לא אדם שמרבה להזיל דמעות, ובכל זאת אני יכול לשתף אותך בכך שעל הדר גולדין בכיית הרבה, יותר מאשר על אבי ז"ל או על רועי, שהיה חבר ילדות קרוב. יש משהו בטירה שלו, בשמחת החיים הנדירה שפיי עמה בו, ואולי גם בקשר של רב ותלמיד שגרמו לכך. אבל בראייה הכללית המבצע היה הצלחה גדולה. החברה הישראלית התגלתה בו במלוא יופייה, כאשר מנגד, כל מה שהאויב ניסה להשיג התפוצץ לו בפנים, פשוטו כמשמעו".

הרב אלישיב בטוח שהחברה הישראלית נמצאת היום במקום אחר. 'צוק איתן', לדבריו, היה אירוע מכונן במובן של גילוי אחדות וחוסן לאומי שבהכרח ישפיע לטוב בה על הכלל והפרט. "הרבה אנשים אמרו

שמאז מלחמת 'ששת הימים' לא היה כדבר הזה ואני חושב שזה נכון. כשיש אחדות כזו, יש בזה בחינה של גילוי שכינה, זה דבר מיוחד. אין לנו מושג כמה סיפורי חיים עומדים להשתנות לטובה בעקבות מה שקרה כאן בקיץ האחרון. אני רואה את השפעת המבצע על הבחורים שמגיעים לכאן ללמוד ועל בוגרים שלנו שהשתתפו בלחימה. בקרב רבים מחיילי צה"ל נחשפה כאן מדרגת חיים של מסירות נפש, והחיים אחרי דבר כזה נראים אחרת".

כיפה של גולני

אחד מאותם גילויי אחדות היו מסעות ההלוויה של החיילים הבודדים. באחד מימי הלחימה התקיימה אזכרתו של רועי קליין ז"ל. כמדי שנה עלה הרב אלישיב להדר הרצל, והבחין בכך שבחלקה שבה רועי קבור, נקבר גם החייל הבודד מקס שטיינברג, לוחם גולני שעלה מארה"ב ועשרות אלפים השתתפו בהלווייתו.

"אני נכנס לאזכרה של רועי ועוברת בי צמרמורת, בהתחלה כי החלקה התמלאה בחללים מ'צוק איתן'", מספר הרב אלישיב, "פתאום אני קולט אנשים המנסים לאסוף מניין ומי שאומר את הקדיש ממש שובר את השיניים. על ראשו כיפה של גולני. הסתבר שזה היה היום השביעי לפני לתו של מקס שטיינברג ז"ל והוריו הגיעו לקברו הטרי כדי לומר קדיש. הצטרפתי למניין, אחר כך רציתי לגשת אליהם אבל לא ידעתי מה לומר, אז המשכתי לאזכרה

"הדר בא לעלי בעקבות רועי קליין ז"ל".
הרב נתנאל אלישיב
משמאל: הדר גולדין הי"ד

קונה את כל הסיפור של חמאס שלא כואב להם ושהם אוהבים את המוות. הם במצוקה גדולה והם חטפו מכה קשה מאוד. לחמ"ת תי ברצועה ב'עופרת יצוקה', והפעם הנוק לאויב היה כבד בהרבה".

במהלך המבצע כתב אחד מבכירי העיתונאים בישראל, נחום ברנע, שהוא מזהה את הבעיה המרכזית של מבצע 'צוק איתן' והיא כלשונו "קצינים דתיים בוגרי ישיבת ההסדר בעלי" (הטעות במקור י"פ). עוד הוסיף ברנע כי "אל הטענות שהם מעלים בציבור מתלווים ביטויים משיחיים, חרד"ליים, שמקומם לא יכירם בצה"ל".

◀ האם תלמידים הם הבעיה שהתגלתה במבצע 'צוק איתן'?

הרב אלישיב מתייך. "נחום ברנע שייך לקליקה הישנה, לאנשים שיותר ויותר הופכים להיות לא קשורים למה שעוברים על החברה הישראלית ואין לי עניין מיוחד בדבריו. יש כאן תהליך הרבה יותר גדול מאשר המכינה בעלי. החברה הישראלית, ובעיקר החילונית, מגדירה מחדש את הקשר שלה ליהדותה. לפני כמאה שנה התחולל בעם היהודי ניתוח חריף שחילק בין ערכים לאומיים לערכים דתיים וכל אחד היה צריך להחליט היכן הוא עומד. זה היה חיתוך אליים ומלאכותי, כאשר במקור, סלח לי על השימוש במילים הגבוהות הללו - אבל בנשמת האומה -

הלאומיות והדתיות מחוברות יחדיו, אומץ לב בהחלטות לא פשוטות. אני לא

רועי קליין, עם הקדשה אישית מאת שוש קליין, אמו של רועי".

הרב נתנאל (38) גולד בארה"ב. משפחתו עלתה לארץ ועברה לגור ברעננה, שם הכיר את חברו הטוב, רועי קליין הי"ד. אחרי התיכון התחיל מסלול אותו הוא אוהב לכתוב כ"הסדר אלישיב": ארבע שנים ב"ישיבת 'מרכז הרב', שירות מלא בחטיבת הצנחנים, וארבע שנים נוספות בישיבת 'הר המור', ממנה הגיע למכינת 'בני דוד'.

הוא גם עומד בראש הוצאת הספרים 'מכון בניין התורה', שמטרתה להנגיש את הרעיונות של הרב קוק לציבור הרחב. בין היתר הוא מרבה לעסוק בהסברה ביהודה ושומרון ומארח אישי ציבור בעלי-מחשבה גורר בעלי עם רעייתו נעה, ולהם חמש בנות ושני בנים. אחד מהם קרוי על שמו של חברו, רועי קליין.

◀ אתה מתאר את האחדות והרעות אבל בשורה התחתונה האויב עדיין עומד על רגליו.

"אני חושב שהציבור הרחב מגלה בגרות רבה, ומבין שהפעם זה מורכב. בפעם הראשונה שאני זוכר, אנשים שואלים את עצמם "מה הייתי עושה במקום מקבלי ההחלטות" ולא ממש בטוחים שהם יודעים את התשובה. אין ספק שיש תסכול מסוים, ולעתים הייתה תחושה שהעם חזק יותר מהממשלה. עם זאת, הממשלה גילתה אומץ לב בהחלטות לא פשוטות. אני לא

של רועי. בשלב מסוים אני מזהה את אביו של מקס עומד סמוך אליי. במהלך השבוע הוא שמע שאחת הדמויות שבנו נשא את עיניו אליהן היה רועי קליין. כשהבין שמדובר באזכרה שלו הוא ביקש להצטרף, הוא פשוט עמד שם בחרדת קודש, כשלידו קצין שמתרגם באוזניו את דברי הזיכרון. בסוף האזכרה הבטחנו לו שבכל פעם שניבוא לקברו של רועי, נישא תפילה גם על קבר בנו. באותו לילה, לפני שהמשפחה נסעה לארה"ב, הבאתי לו את המהדור-ההאנגלית של הספר 'בכל לבבך' על

"הכאב האישי הוא גדול"

מאוד. אני לא אדם שמרבה

להזיל דמעות, ובכל זאת

על הדר גולדין בכיתי הרבה,

יותר מאשר על אבי ז"ל

או על רועי קליין שהיה

חבר ילדות קרוב. יש משהו

בטירה שלו, בשמחת החיים

הנדירה שפיעמה בו, ואולי

גם בקשר של רב ותלמיד"

מתחת לאלונקה

"אחרים יושפעו מהדר עצמו הם יביטו על מידותיו ומשהו בתוכם ישתנה לטובה". תלמידי עלי ובתוכם הדר גולדין ז"ל והרב אלישיב

מרשימה כמו זו שיש היום בדרג המג"דים והמח"טים. עם ישראל מייצר דפוס חדש של קצין: אישיות איכותית, לוחמנית ומי- לאת ענווה. היום בצבא אתה פוגש יותר ויותר קצינים, דתיים וחילוניים כאחד, שהם כמו 'מסילת ישרים' מהלכת בכל מה שנוגע למידות שלהם. זה סוג האנשים שאתה רוצה ללכת אחריהם לקרב."

◀ ואיך אתה רואה את הטענה שנשמעת בחוגי שמאל אבל גם בישיבות, על החינוך הספרטני בעלי. כאילו הצבא מעל הכול? "לעלי יש אהדים רבים וגם מעט מת- נגדים, ומה שמשותף לשניהם הוא שהם לא באמת מבינים מה קורה פה. הם חו- שבים שכל הזמן עסוקים כאן באימונים ובזחילות, אבל מי שמגיע לכאן ורואה את המפעל החינוכי הזה בעיניו לא חושב שאנחנו ספרטה. יש כאן שמחת חיים, ליי- מוד מעמיק, טיולים וערבי כיתה. שמח פה באמת. בעלי מקדישים רק מעט זמן לאימונים ולניוטים, המהפכה העיקרית של עלי היא בכלל רוחנית. זו מהי פכה שמתחוללת באישיותם של הבחורים והיא לא נותנת את אותותיה רק בשירותם הצבאי אלא גם במשפחה שיקימו בעתיד ובכל הנוגע למקומם בחברה הישראלית. היום למשל אנחנו שמים דגש חינוכי על חשיבות ההשתלבות במגור הציבורי, שסובל מחולשה רבה, והוא זקוק לאנשים איכותיים ומסורים שיפיהו בו רוח חדשה. בכלל, אנחנו הרבה יותר תמימים ממה שאנשים נוטים לחשוב. אנחנו לא מח- פשים להשתלט על הצבא או על עמדות כוח במדינה, בסך הכול רצוננו לקיים את מצוות ה' עלינו ובמילים פשוטות: להיכנס מתחת לאלונקה ביחד עם כוחות חיוביים אחרים בחברה הישראלית."

●

"אני רוצה להרגיע את כל

החילונים החרדים ולהגיד

להם שהדתיות שהם כל כך

מפחדים ממנה - גם אני

מפחד ממנה, אבל היא

קיימת בעיקר בדמיונם.

ישראלי ממוצע שמסתכל

על דמויות כמו רועי קליין

והדר גולדין אינו חש פחד,

אלא הערכה לאידיאלים

שהם נשאו"

צילום: פלאש 90

"שייך לקליקה הישנה". נחום ברנע

◀ ובימינו החברה הישראלית מנסה לחפש את החיבור הזה מחדש. הדור הצעיר הרבה יותר מקושר ליהדותו מאשר אבותיו שגדלו פה בתקופת מפא"י העליזה, אליה כמה עיתונאים היו רוצים להחזיר אותנו." ◀ הם מפחדים?

"כן, הם חרדים כי הם התרגלו לחשוב שערכים דתיים עלולים לסכן את מה שנ- בנה כאן בעמל רב. יש בהם חרדה אמיתית, ואני יכול להבין ואפילו לכבד את זה, אבל הם יצטרכו להשלים עם העובדה שדברים משתנים. ההגמוניה האשכנזית-חילונית נחלשה, כוחות שהיו בעבר בשולי החברה תופסים מקום חשוב יותר, ורואים את זה לא רק בצבא אלא גם באומנות ובמוזיקה. אני רוצה להרגיע את כל החילונים החרדים ולהגיד להם שהדתיות שהם כל כך מפחדים ממנה - גם אני מפחד ממנה, אבל היא קיימת בעיקר בדמיונם. הערכים היהודיים שצומחים בחברה הישראלית היום בונים אנשים מסורים, נאמנים ועדינים יותר. אני חושב שישראלי ממוצע שמסתכל על דמויות כמו רועי קליין והדר גולדין אינו חש פחד, אלא הערכה לאידיאלים שהם נשאו. הם התפרסמו כי לדאבונו הם נפלו, אבל יש עוד רבים אחרים שחיים כך ומביאים ברכה רבה לעם ישראל."

◀ כך אתה רואה את פרשיית עופר וינטר? "לעניות דעתי הכול שייך לאותו עניין ולאותה חרדה."

◀ יכול להיות שהוא היה צריך להתנסח אחרת?

"אני חושב שוינטר הסביר את עצמו היטב והוא לא זקוק לשירותי סגוריה שלי. הוא מפקד משכמו ומעלה והוא יודע בדיוק מה צריך לומר ללוחמים לפני יציאה לקרב. אגב, הייתי פקוד של עופר וינטר כשהוא היה מפקד חטיבת מילואים של הצנחנים. אינני זוכר שדרת פיקוד כל כך

צילום: חובר ער"ל

"המפקד משכמו ומעלה". אל"ם עופר וינטר